

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Liber octau[us]: de his que p[er]tinent ad oratione[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

Ubi. dem loco: In charitate radica
ti r fundati/supplendū est: vt
sitis. Ecce quē admodum orat
eis p̄tutē fidē r charitatē. Ope
ratio v̄o bona q̄ meritū appel
lat/nisi interuētū alteri in alte
ro excitare: sup̄flū eēt qd̄ di
cit idē apl̄s: Oram⁹ aut̄ dñm
vt nihil mali faciat: sed vt fa
ciatis qd̄ bonū est. Pro bonis
opib⁹ alioꝝ orabat ille qui dice
bat: Det vob̄ de⁹ cor oib⁹ vt co
lat⁹ eū: r faciat⁹ ei⁹ volūtatē. i.
opa bona. Ex qb⁹ oib⁹ manife
stū est: h̄ sp̄ūalia bona ali⁹ p̄ ali
um orando r peti r obtineri.

**De medijs que alio
orante ali⁹ pueniunt.**

O medijs q̄z quarū so
lus vsus in merito vel
culpa est idē reperies/
earū videlz leta vl̄ tristia/ alijs
orātib⁹/ alijs frequent̄ accidit
se. Helias orando pluuia celo
clauso p̄hibuit/ rursūqz orā
do nubes aperuit: pluuia de
dit. Idē helias/ orādo milites
ochozie regis igne de celo veni
ente cōsumpsit. Petr⁹ orando
eneā claudū erexit: paulus eli
mā magū cecitate damnauit.
Idē petrus orādo tabitam su
scitauit: symonē magū volan
tē in terrā p̄strauit. Helise⁹ fi
liū vidue sareptene vite restitui
t: seruo suo gyezi naaman syri
leprā iniecit. Isaac filio suo ia
cob frumenti/ vini r olei abun
dantiā impetrauit: moyses pri

mogenita orando suffocauit.
Idē moyses pharaonē r exerci
tū ei⁹ fluctib⁹ maris inuoluit: Exo. 14.
amalechitas nō tā bello q̄ ora
tione sup̄auit. Nec r h̄mōi q̄z
plima legim⁹ in sc̄pturis orādo
frequent̄ expleta/ q̄z qdā ad aim
qdā ad corp⁹: qdā v̄o ad fortu
nā referunt. Nec adeo de obri
nētia vl̄ effectu orōis/ nō vt for
sitā oportuit/ s̄ vt a nob̄ fieri
potuit dicta sint: p̄ eo qd̄ nō est
facile q̄s de⁹ orōes vl̄ suscipiat
vel excludat humano diffinire
arbitrio.

**Liber octau⁹: de his
que p̄tinēt ad orationē.**

A Xcutis igit̄ circa ora
tionē trib⁹ capitul⁹: nūc
quartū. i. quid ad ip̄am
pertineat/ conemur inspicere.
Pertinēt aut̄ ad orōnē q̄tuor
bec: tēp⁹: loc⁹: mod⁹ r forma.

Capitulū primū

O Emp⁹ orōnis/ aliud cō
tinuū/ aliō discretum.
Continuū temp⁹ est: to
tū spacium vite humane: qz cū
oratio vt (iam sepe dictum est)
nil aliud sit nisi diuine pietatis
imploratio: tota vita hominis
ad hunc exitum tendere debet
vt diuinam sibi conciliet pieta
tem. Quicquid ergo hoc pro
posito agis/ vt deuz merearis
habere p̄piciū/ oratio est. Hoc
itaqz p̄positū h̄ns/ oras loquē
do: oras tacēdo: oras comedē
do: oras bibēdo: oras vigilādo

oras dormiendo: oras aliquid agēdo: oras nihil operādo. Nā vt ante nos q̄ dictū est: nō cessat orare: q̄ nō cessat bñfacere. Ex hoc sensu p̄t illud itelligi: q̄ dictū est in euāgelio: Oportet semp orare: ⁊ nunq̄ deficere. Et apl's: Sine intermissiōe inq̄t orātes. Discretū tempus oratiōis est: illa pars cōtinui tēporis: q̄ sp̄aliter et p̄rie orationis officio deputatnr. Hoc autē tempus aut diurnum est aut nocturnum.

Capitulum secūdū.

O Jes apotoy greco/diā tractū est: gō interpretatur claritas siue serenitas. Dies aut ali^o magn^o: ali^o minor. Magn^o omī tpe eq̄lis est: videlz spaciū vigintiḡtuor horaz: id est tps illud q̄ sol ab oriente p̄ occidentē i orientē reuertit. Cōtra hūc diē non diuidit nox: s̄ est ps ei^o: veluti pars integralis in toto integrali. Dies minor omī tpe ineq̄lis est: i. sequēs vel maior vl' minor p̄cedenti: ⁊ diuidit diē magnum cū nocte/portiōibz horaz/vtriqz p̄portionalit̄ distribut̄. Nā bis tm̄ in anno. i. vernali ⁊ autumnali eq̄noctio/dies ⁊ nox horaz nūero pares sūt vtriqz em̄ duodecim hore maiorz diei p̄ueniūt. Est aut dies minor sol lucēs sup̄ lineā orizontis: nox hō eiusdē sol' absētia. A vernali aut eq̄noctio vsqz ad autūna

le/plēs hore cedūt i diem: pauciores hō nocti reliquūt. Rursumqz ab autumnali vsqz ad vernale/plēs nocti deseruiūt: dies hō paucioribz cōtenta est: Qd̄ ex eo dicunt phi puenire: q̄ tpe q̄dem estiuo maior arcus diei ⁊ minor noctis: tpe aut̄ hyemali maior est arcus noctis: minor aut̄ diei: Arcū diei dicim^o illam p̄tē q̄tidiani circuli quā pagit sol in die. i. quādiu positus est sup̄ lineam orizontis: arcū hō noctis partē illaz quā conficit in nocte: id est quādiu nob̄ occult^o est. Ob hāc etiā cām poetē vl' magni phi eidē soli arcū attribuunt: vnde et arcitenens appellat̄. Sagitte vero q̄s de illo arcu celesti mittit in terrā: spicla sūt radiozū. Cū ḡ a vernali equinoctio vsqz ad autūnale maior sit arc^o diei/ minor aut̄ noctis/ vt dictū est: rursumqz ab illo vsqz ad vernale maior noctis/ minor autem diei: hore aut̄ vigintiḡtuor scdm̄ spaciū predicti circuli equaliter distincte atqz dimense sint: necesse est estare q̄dem diei plures accidere et nocti pauciores: hyeme vero contrariū euenire. Et he quidē hore quaz vigintiḡtuor maiorē diem cōstituant: ita vt sunt naturales appellantur. Sūt autē alie quas philosophi artificiales vocāt: quaz omī tpe duodeci diei/ totidēqz nocti attribuunt. Et in his q̄dē diurne nocturnis nisi

t̄m̄ in duob̄ equinoctiis pares
 esse nō possunt: sed crescēte die
 crescunt hore diei/ nox h̄o cum
 suis horis minuit: rursū q̄ cre-
 scēte nocte crescunt hore ei⁹:
 dies h̄o cū suis horis renuat.
 Cū em̄ (v̄t̄ p̄dictū est) nunc ma-
 ior sit arc⁹ diei arcu noctis: nūc
 autem econtrario: v̄ter q̄ h̄o in
 duodecim horas eq̄les diuida-
 tur: ip̄as q̄z horas nunc maio-
 res esse nunc breuiores/ verissi-
 ma rōne necesse est. Et ex h̄ sen-
 su p̄t̄ illud intelligi/ q̄ntū ad
 id q̄d l̄ra sonat: q̄d d̄ns in euan-
 gelio dicit: Nonne duodeci ho-
 re sunt diei. Nam quo ad mysti-
 cū intellectū duodecim horarū
 appellatiōe duodecim discipu-
 los voluit d̄signari. Et his igi-
 tur horis diei vel noctis q̄cqd
 orōnis obsequio dependit/ id
 tempus orōnis diurnū siue no-
 cturnū cōgrue noiat. Hoc au-
 tem temp⁹/ aut est ordinariū/
 aut arbitrariū/ aut necessariū.
 Ordinariū est: q̄d diuinis lau-
 dib̄ celebrandis/ aut p̄ijs ora-
 tiōib̄ exoluendis: a sanctis pa-
 trib̄ ordinariū est. Huiusmodi
 autē temp⁹ in nocte q̄dē v̄num
 t̄m̄ est: q̄d nocturnū officii siue
 vigilię appellat: q̄z nox quieti
 indulget: nec posset humana
 infirmitas sepi⁹ ad orōnē sur-
 gendo/ nocturnos diurnis cō-
 tinuare laborib̄. Dicit̄ autē nox
 noctis/ ap̄d toy: nix/ nictos: p̄
 transpositionē duarū vocaliū
 videlicet: i: e: o.

Capitulū tertū

De autē s̄m̄ institutio-
 nē antiquorū: in q̄ttuor
 secatur vigiliis. Sole-
 bant em̄ veteres ⁊ maxime ca-
 strenses/ noctē in q̄ttuor p̄tes
 equales distiguere: q̄s ex eo vi-
 giliis appellabāt: q̄z posit̄ ex-
 cubiis vicissim in castris vigi-
 lare cōsueuerant. Prima vigi-
 lia incipiebat a p̄ma noctis ho-
 ra/ pueniens vsq̄ ad quartaz:
 qua finita/ secūdi vigiles exci-
 tabant. T̄n̄ poeta: Tertia iam
 vigiles cōmouerat hora secun-
 dos. Secunda incipit a quar-
 ta ⁊ puenit vsq̄ ad septimaz. q̄
 finita tertij vigiles succedebāt.
 Tertia h̄o a septima incipiens
 p̄ducit ad decimā: q̄ finita/ q̄r-
 te citabāt excubie. Quarta in-
 cipiebat a decima/ ⁊ vsq̄ ad fi-
 nem duodecime p̄tingens/ ip̄-
 sam q̄z noctē finiebat. Prima
 vigilia dicebat̄ serotinū/ a sero
 p̄cedētis diei: q̄d tarde dicim⁹:
 q̄m̄ id q̄d finito iam die fit sero
 fieri manifestū ē: quēadmodū
 si is q̄ interdū. i. interim dum
 dies ē venire debuit/ finito die
 venerit/ hūc sero venisse causa-
 mur. Secunda d̄r̄ p̄ticiū: q̄z
 videlicet eo tpe omnia in terris
 animarū genera grauiorē p̄es-
 sa sopore p̄ticescūt. Tertia gal-
 liciniū appellat: q̄ eo tēpe no-
 ctis/ auis illa domestica quaz
 gallū dicim⁹/ vigiles canto in-
 cipiat excitare. Quarta matu-

tinū nomiat: q̄si manuninū / a mane alternitat̄ causa / vt ait prisci. eo q̄ vsq; ad mane seq̄ntis diei pueniat / v̄l poti⁹ matuta a q̄ noie aurozā veteres appellabat. Et hūc q̄dem ordinē in distinctiōe horaz noct̄: hi q̄ in castr̄z militaribz vsabant seruire consueuerant. Nos aut̄ q̄ in castris ecclie sub christo duce militamur / cōtra spūales nequitias ipso p̄egēte securi: exacta iam media pre noctis / vel paulo pl⁹ recreatis sopore mēbris ciboq; digesto / semel tm̄ i nocte surgim⁹: et nostrorū op̄z primitias deo vt dignū est de dicantes / illi⁹ t̄pis officium nocturnas appellamus vigilias. De h̄ noctis officio sic ait psal.

Ps. 118.

Media nocte surgebas ad p̄fitendū tibi sup iudicia iustificatiōis tue. Quibz expletis matutinā laudē q̄ tm̄ diei seq̄ntis est / vel nullo v̄l modico subiungim⁹ interuallo: p̄ eo q̄ frequent̄ vsq; ad mane seq̄nt̄s diei solet p̄tingere. Quis finita / m̄lti q̄dem ad lectos redeunt: nos autē illicitū arbitantes: q̄cqd̄ t̄pis vsq; ad diem restat / orōni aut sacre meditatiōi iugi puigilio gaudem⁹ insumere.

Capitulū quartum.

O Jurnū h̄o temp⁹ orōnis in septē ptes diuidit̄: de q̄bz aiebat dño

Ps. 118

sc̄tus d̄s: Septies in die laudē dixi tibi / sup iudicia iusticie

tue. Hāz noia sunt / matutina laus de q̄ iā dixim⁹ / p̄ma / tertia / sexta / nōna / et vespera: et illud q̄d ex eo q̄ cetera cōpleat / cōpletoriū appellam⁹. Nec septem diuina officia s̄m septiformē spūsc̄ti gratiā om̄i tpe petenda est / nemo q̄ sanū sapiat ambigit instituta. Hāz officium misse q̄d ad honore sc̄ti ac salutaris illi⁹ sacrificij celebrat̄ / nequaq; vt alia certi t̄pis est: idcirco p̄ diuersa tempa solet variari. Arbitrariū temp⁹ orōis est: q̄d q̄s nulla lege institutiōnis / nulla ve necessitat̄ causa: sed p̄pria voluntate ducit̄ orationi voluerit deputare. Id rectissime fieri credim⁹: cū nos a curis t̄paliū rerū respirare contigerit / vt t̄to liberior anim⁹ ad deū dirigat̄: quāto terrenis negocijs fuerit absolut⁹. Cōpetens em̄ est et valde rōnt cōsentaneū / vt cū illū qui est sup oia orando cōuenire volueris: totū cordis affectū ad ip̄m conferens om̄es tempaliū curas ab animo seponas. Nam si terrenū p̄ncipē p̄cibz interpellans p̄ incuriam et cōtemptū inter ipsas p̄ces aliud mente tractaueris: nūq̄d teip̄o teste / si sciat ille q̄d cogites indignus es exaudiri. Quāto magis eū quē nil fallere p̄p̄t si orando alloqueris / et inter ip̄a oratiōis v̄ba vana quādam et turpia v̄l etiā flagitiosa mente p̄tractas: nō mō nō mitigas eū / s; potius exacerbas.

De his q̄ p̄tinent ad orationē. folio. xxxij.

Ps. 118.

De tali em̄ orōe p̄t illud intel
ligi: Fiar oratio ei⁹ in peccatū.
Eteim in peccatū fieri iure pu
taf illa oratio / q̄ om̄i deuotiōi
carens: solo strepitu s̄boꝝ / de
um poti⁹ exacerbat oranti / q̄
mitiget. Quapropter vl' puro
z tranquillo corde orō inchoan
da est: vel si turbatū inuenerit
virtute illi⁹ ac deuotiōe purga
ri debet / vt quanto purior fue
rit orātis affect⁹: tanto potior
sit orōis effect⁹. Un̄ psalmista
cū que dā satis humilit̄ z pure
p̄mississet: de misericōdia dei presu
mens ait: Exaudiuit dñs vocē
fletus mei. Exaudiuit dñs de
p̄cationē meā dñs orōnē meā
suscepit.

Ps. 6.

Capitulū quintum.

Necessariū temp⁹ orōis
est: qd nec volūtas eli
git / nec p̄scribit institu
tio: s̄z inducit necessitas. Hoc
sūt in duas necessitates distin
guīt. Una est q̄ tenet q̄s debi
te pensum seruitutis: qd vl' p̄
pter iustā occupationē / vel p̄p̄
obliuionē / vel p̄pter cōtemptrū
z negligētā p̄remisit: alio tpe
q̄ oportet exoluere. Iustā oc
cupationē dicim⁹ excusabilem
rei causam: vtpote itineris aut
navigij: vl' discepcionū i cau
sis agendis / vl' deliberationū
in cōsilijs capiendis: vel hm̄oi
rerū plurimarū: q̄bus plerūq̄
p̄pediti: diuine laudis obsequi
um debito honore reddere nō

valem⁹. Nā si q̄s vino vl' alea
vel ludis theatricalib⁹ / venatu
vl' aucupio / vl' etiā latrocinijs
alijsq̄ reb⁹ p̄niciosiss detentū se
dixerit: hec q̄dem occupatio iu
sta nō est: sed magis cōtemptr⁹
z cōrumelia depurat. Si ergo
iustā nobis occupationē supue
tura speram⁹ / q̄ min⁹ vota pre
cū nostrarū valeam⁹ exoluere:
cauti⁹ arbitro: solitū tēp⁹ oran
di p̄uenire q̄ subsequi: iuxta il
lam admonitionē psalmiste di
centis: Preoccupem⁹ faciē ei⁹
in cōfessioe. Et alibi cōuersus
ad deum ait: Preuenerūt ocu
li mei ad te d. vbi m. e. t. Et in
versu p̄cedentiā dixerat: Pre
ueni in maturitate z clamaui.
Q̄ si nos inopina forte p̄uene
rit occupatio / nō erit illaudabi
le diuine laudis obsequiū / qd
p̄ angustā t̄pis elisū est / vl' sero
cōpensare. Un̄ qdā de curiali
bus q̄ cōpletorū p̄cedēt̄ diei /
qd curie negotijs int̄t̄ omise
rat / p̄ma sequēt̄ hora tacite su
surrabat cum p̄nceps admora
aure p̄notass̄: nō solū laudat⁹
verū etiā ep̄ali dignitate subli
mat⁹ ē: dicēte sibi ipatore: Ha
beas tibi hunc ep̄atū: qz libent̄
cātas cōpletorū tuū. Si hō p̄
obliuionē orādi t̄pis elapsū fue
rit / nō solū qd p̄missū ē supple
re: s̄z etiā aliq̄ cōpūctioe cordis
satisfacere necē est. Ignorātia
ei rei q̄ sciri potuit / z quā scire
oportuit: si culpa nō esset p̄s.
non diceret: Ignorātiā meā

1. Corin. 14

dñe ne memineris. Ignorare si
quidē vel nescire dicimur ea q̄
scire oportuit: et vtrunq; vitiiū
importat/iuxta illd: Ignoras
ignorabit. Que aut scire nō ex
pedit/nō ignorare vl̄ nescire di
citur/sed nō scire. Si hō p̄ ne
gligentiā z contemptū diuinū
orandi temp⁹ p̄termisum est:
puta p̄pter vinū vel aleam aut
ludoz spectacula/ vel ineptas
z turpes fabulas hystrionum/
seu p̄ lasciuiā z turpitudine: vt
pote p̄pter blandas feminee vo
luptatis illecebras: siue p̄ mali
ciam inique mentis/ veluti p̄
pter fraudes z insidias z circū
uentioēs innocentū: aut etiam
p̄pter rixas z latrocinia z fun
dēdi sanguis desiderū: aliaq;
q̄ plurima q̄ aut vane aut im
pure/ aut impie fieri solēt: si qd
inquā ob huiusmōi causas fue
rit intermissum/ nō solū humi
liter resartiri/sed etiam asperri
me penitētie vindicta puniri ne
cesse est. Oportet em̄ penitēdo
deflere/nō esse factū qd̄ decuit
z factū esse qd̄ minime licuit/
q̄ temp⁹ pietatis z deuotiōis/
vanitati z malicie depensū est:
q̄ cum deberet esse sobri⁹ in ec
clesia/ fuit ebrius in taberna:
cum debuit vacare cōtempla
tioni angeloz/ fuit in specula
tione ludoz: cū debuit esse in ob
sequio sancte dei genitricis/ fuit
in tugurio inceste meretricis/
cū orare p̄ p̄secutorib; suis/ se
stinauit ad oppressionē innocē

tis: cū tractare vel sumere cor
pus christi/ cucurrat ad fundē
dum sanguine fratris sui. Ue
des igit qz quicqd̄ diuini opis
p̄pter aliquā triū pdictaz cau
sam omissum est/ humiliter re
sartiri oportet: sed in primo q̄
dem defectu leuis est culpa: in
secundo nonnulla: in tertio ve
ro grauissima.

Capitulum sextum.

Quod si altera necessitas
in tēpe orōis/ quortens
casus aliquis inspera
tus emergit: vt preter solitū ad
orōnem cōfugere debeamus.
Hoc aut duob; modis vsu ve
nire solet: siue p̄pter vitandum
periculū/ seu propter beneficia
um impetrandum.

Capitulum septimū.

Periculū hō aut tm̄ est
aie: aut tm̄ corpis: aut
parit vtriusq;: aut etiā
rez extrinsecarū/ vt puta fame
vl̄ fortune. Periculū aie tm̄ est
cū securo corpe sal⁹ aie pericli
tas: vt in suggestionē mortalis
peccati. Contra hoc periculū
orabat salomō cū diceret: Do
mine deus z dñator vite mee:
ne derelinquas me i cogitatu
meo: desiderū meum auerte a
me: aufer a me cōcupiscentias
z anie irreuerenti z infrunitate
ne tradas me. Periculū soli⁹
corpis est: cum anima nullius
gravis peccati cōscia secura ē:
sed mors corpis formidat/ ve

215. 89

215. 90

Eccli. 13.

De his q̄ p̄tinēt ad orationē Fo. xxxij.

ut in hoīe iusto q̄ mortem sibi vicinā expectat: v̄t̄po te in belis/ naufragijs / et in cēdijs / et extrema infirm̄ itate. Contra h̄ piculum tanq̄ ver^o homo saluator orauit cū diceret: Pater si fieri potest: trāseat a me calix iste. Similit̄ ⁊ tres pueri in fornace/ ⁊ paulus in naufragio: ⁊ ezechias in extremo infirm̄ itatis articulo. Periculū v̄triusq̄ simul est: cū ⁊ mors corp̄is statim a desse credit̄: et eēna mors aīe formidat̄: vt in eo q̄ multorum criminū reus/ et nulla satisfactiōe correct^o/ in primo se credit moriturū: Contra h̄ piculum orauerūt niniuite: etiaz latro pendēs in cruce: vt saltē alterū id est mortem aīe vitare posset: ita dicens: Memento mei dñe dum veneris in regnū tuū. Periculū fame est: cum de n̄ra opinione timemus: ne illa amissa efficiamur infames: vt solet accidere his q̄ de graui et enormi flagitio accusant̄. Cōtra hoc fame piculū ⁊ etiā contra piculum corp̄is: orauit ioseph in carcere: ⁊ susāna cū ad mortem ducētur. Periculū fortune in his reb̄ attendit̄: amissio libertat̄: vel amicitia: vel earū rez que ad vsus n̄ros satis sunt necessarie. Periculum in amissione libertat̄ ē: cū ipsā libertatē timem^o amittere: vt is qui bello capt^o ab hostib^o: ideo vite seruetur vt seruiat. Serui em̄ tā a seruando q̄ a seruiendo

do dicti sunt. Contra h̄ piculū orabant iudei. i. filij isrl̄: cū eos pharao in milib^o equoz ⁊ curruum p̄sequeret: timētes ne illi eos in fuitutē luti ⁊ lateris quā fugerāt reuocaret. Periculū in amissione amicitia est: cū eos q̄ diligim^o q̄b^o ve dilecti sum^o v̄l morte aliq̄ casu vt captiuitate pegrinatiōe v̄l exilio: nob̄ credim^o auferēdos. Cōtra h̄ piculū orabāt iudei obsessi ab holoferne: q̄n̄ supplicabāt dño ne daretur infātes eoz in p̄dam: ⁊ vxores eorum in diuisionē: sic legitur in libro iudith. Periculū in amissione rez est: cū ea q̄ nobis necessaria sūt/ haud dubie nos credim^o amissuros: vt in naufragijs incēdijs ⁊ rapinis: ceterisq̄ similib^o. Cōtra h̄ piculū orabant filij isrl̄: ne daret civitas eoz in exterminū: ⁊ sc̄ta eorum in pollutionē: sic legit in eodem libro iudith. Cōtra hec om̄ia piculoz genera q̄cumq̄ nobis tpe diei vel noctis iuguerint/ hūiliter orandū esse: ⁊ ratio docet: et multorum admonemur exemplis.

Capitulum octauū:
Beneficium q̄z q̄d orantes a deo postulam^o: totidem modis distingui potest: in reb̄ p̄rarijs attenditur. Est em̄ b̄n̄ficiū aīe/ vt virtus: corp̄is/ vt incolumitas: v̄triusq̄ simul/ vt amboz integritas: fame/ vt bone opinio

Matth. 26.
 Daniel. 7.
 Act. 27.
 4. Reg. 20

Jone. 3.

Luce. 23.

Gen. 40.
 Daniel. 15

Exo. 14.

Judith. 4.

3. 1. 3. 1.

f

nis stat^o: fortune/ vt libertas:
amicorū copia: rerū qbus vrē
dū est suppetēs facultas. Que
om̄ia q̄tiens op^o fuerit: sūma
orandi necessitate a deo postu
lari necesse est.

De loco orationis.

Capitulum nonum.

Loc^o orationis/ aut vni
uersalis/ aut particula
ris est: Locus vniuersa
lis tot^o est mundus: qm̄ vbiq;
p totū mundū/ de^o orandus/
laudandus ac bñdicēdus est:
iuxta illd̄ psalmiste: In om̄i lo
co dñatōis eius bñdic̄ aīa mea
P̄s. 10. 2. dño. Et alibi: Oīs terra adoret
P̄s. 65. te deus et psallat tibi: etiā dñs
Hier. 23. p p̄phētā. Celū et terrā ego im
pleo. Locus particularis est hic
vel ille vel ali^o: quoz in quoli
bet ita tot^o est deus/ vt nō mi
nus sit tot^o in alio: sic ait psal
mista: Si ascēdero in celū tu il
lic es: si descendero ad infernū
ades. Qui i inferno esse nō re
spuit: vbi q̄so deesse pōt: v̄ cui
loco absentari: Locus particu
laris aut sacer aut p̄phan^o est:
Sacru^o dicim^o diuinis cultib^o
dedicatū/ vt ecclīā: p̄phanū ve
ro non sacru^o/ vt domū/ aut vil
lam. Tam sacer q̄ p̄phanus/
aut publicus aut priuatus est.
Locus sacer et public^o/ vt ec
clesia/ cimiteriū: sacer et priu
atus/ vt oratoriū. Locus p̄pha
nus et publicus/ vt for/ thea
trū/ port^o: p̄phanus et priu^o/

vt dom^o/ ager/ hortus. Itē sa
cer locus/ aut ascript^o est/ aut
electus/ aut oblat^o. Loc^o sacer
ascriptus/ vt ecclesia pontifi
calis: q̄ ascripta ē vniuerso po
pulo ciuitatis/ que tenet ad eā
recurrere/ saltē semel in hebdo
moda/ si amplius nō pōt. As
cripta ē etiā generaliter om̄ib^o
diocesanis suis/ q̄ tenent ad eā
recurrere saltē semel i anno:
exceptis his q̄s excusat rōnabi
lis causa: vt p̄te sex^o/ v̄l etas/
vel corporis egritudo. Simili
ter ecclīa baptismal/ ascripta
est oīb^o parochianis suis: q̄ te
nent ad eam recurrere semel in
hebdomoda/ si ampli^o nō pos
sūt. Ecclīa q̄ collegiata ascri
pta est clericis suis/ de cōmuni
nō in comune viuētib^o/ q̄ tenē
tur adesse omni hora canonicē
oratiōis. Oratoriū vero ascri
ptus est monachis suis/ seu cle
ricis regularib^o/ de cōmuni in
cōmune viuētib^o: quib^o nūq̄
licet abesse: nisi iussu p̄positi v̄l
abbatis. Locus elect^o est/ quē
quilibet causa deuotionis pro
pria eligit voluntate: vt sepul
chuz dñi/ limina ap̄loz: cetera
q̄ loca p̄ orbem q̄ plurima/
diuina monimēta pietatis ha
bentia. Loc^o oblat^o d̄r/ q̄ neq̄
ascript^o est/ nec propria voluntate
eligit: s̄z fortuito casu ip̄: ouis^o
occurrit: vt solet accidere his
q̄ in itinere v̄l nauigio p̄gre pe
ficiscētes/ ad ignota loca deue
niunt. In q̄b^o oīb^o vnicuiq̄ lo

De forma orationis Fo. xxxiiij.

eus sibi ascriptus / maxima ve-
neratione colendus est: nisi cau-
sa multe deuotionis ac peniten-
tie aliū locū remotiorē et maio-
ri religione p̄dicabilem / orōni
sue delegerit: vt hi qui vel dñi
cum sepulchrū / vel ap̄loꝝ limi-
na / vel alia religiosa loca / sp̄a-
taneo labore et hūili deuotiōe
venerantur. Que quidē sacro-
rum locoꝝ aditio: clericis sc̄la-
ribus b̄ndictione sui ep̄i: laicis
vero b̄ndicēte plebano suo cō-
cedit: monachis aut̄ siue cleri-
cis sc̄larib⁹ absq; p̄missu sum-
mi p̄tificis om̄imodis ibibet.

De modo orationis

Capitulum decimum.

Modus orationis in
duobus consistit: in
mora videlicet tēpo-
ris: et quātitate verborū. Mora
temporis in eo attendit: q̄ q̄
dam plura v̄ba celerit: alij tar-
dius pauciora psallendo pro-
nunciant. Quātras autē ver-
borū in eo dephendit: qd̄ alij
psalmodiā diei vel noctis dem-
ptis v̄l addit̄ q̄busdā psalm̄:
aut p̄ducūt aut breuiant. In q̄
nil magis videt̄ p̄gruere rōi: q̄
vt qlibet illis hoib⁹ cū q̄b⁹ viuē-
dū ē: tā in mora q̄ numero sese
studeat p̄formare. Cū em̄ san-
ctissimū op⁹ sit psallere deo et
orare: nllā ibi debet esse discre-
pātia: s; iformitas et p̄sens⁹: vt
ps. 54. possumus dicere cū ps̄. In do-
mo dei ambulauim⁹ cū p̄sensu:

Liber nonus de for- ma orōnis. Cap. primum.

Forma orōnis: alia do-
minica: alia domestica:
alia canonica siue ec-
clesiastica: alia monastica. For-
ma orōnis dñica est: quā dñs
deus rogantibus vt eos orare
doceret tradidit ita dicens: Sic
autem orabitis.

Oratio dominica

Capitulum secundum.

Pater noster qui es in ce-
lis etc. Audierant disci
puli dñm de hūite ora-
tionis predicantē: frequēter eti-
am orantē viderant: sed et ipsi
ad ei⁹ exhortationē et exemplū
adorare cupiētes: qd̄ sibi potis-
simū q̄lterve orādū foret igno-
rabāt. Et ideo ne i rāta re tāq;
necessaria ignari ac negligētes
essent: hūiliter eū rogauerunt /
vt eis certū et p̄gruū orādū mo-
dum tradere dignaret̄. Quorū
sc̄re petitioni celestis doctor ac
quiescens: sciens ad quid ve-
nerat: et de illa celesti schola qd̄
docendū ac predicandū attu-
lerat: p̄scripsit eis formas orō-
nis plenā qd̄ et p̄fectā / et om̄ia
necessaria cōtinētē: s; adeo pla-
nis et paucis inclusam verbis
vt etiā paruulis ac mulierculis
in eo qd̄ lra sonat facili pateat
intellectu: adeo p̄fūdā i myste-
rio / vt vix cuiusq; mortaliū vel
sensu capi valeat vel explicari

Matth. 6.